

JOUW BEHANDELING MET REGORAFENIB (STIVARGA®)

INHOUD

01	Wat doet dit geneesmiddel?	3
02	Inname	3
03	Pletten / breken	3
04	Combinatie met andere geneesmiddelen	4
05	Bijzondere voorzorgsmaatregelen	4
06	Maatregelen bij een vergeten dosis	4
07	Voornaamste bijwerkingen	5
08	Wanneer moet ik contact opnemen met het ziekenhuis?	16
09	Bewaring	17
10	Waar verkrijgbaar?	17
11	Doseringsschema	18

01 WAT DOET DIT GENEESMIDDEL?

Stivarga® gebruiken we voor de behandeling van uitgezaaide darm- of rectumtumoren, niet-operabele of uitgezaaide gastro-intestinale stromale tumoren en uitgebreide leverkanker.

Stivarga® is een doelgericht kankerremmend middel. Het remt de groei en het uitzaaien van kankercellen en blokkeert de bloedvoorziening die de kankercellen doet groeien.

Stivarga® bevat de werkzame stof regorafenib.

02 INNAME

De aanbevolen dosis Stivarga® is 160 mg (vier tabletten van 40 mg). Je neemt die één keer per dag in gedurende drie weken, gevolgd door één week zonder behandeling. Die periode van vier weken beschouwen we als één behandelcyclus.

Neem Stivarga® elke dag op hetzelfde tijdstip in, **vlak na een lichte (vetarme) maaltijd**, bijvoorbeeld na een licht ontbijt.

Bij de start van de behandeling kan je arts voorstellen om met een lagere dosis te beginnen en dan geleidelijk aan op te bouwen. Zo kunnen we de bijwerkingen beter inschatten en krijgt je lichaam de tijd om aan de medicatie te wennen.

De duur van de behandeling hangt af van hoe je de behandeling verdraagt en van het effect van de behandeling. Soms krijg je last van hinderlijke bijwerkingen. In dat geval kan de arts met jou bespreken om de dosis (tijdelijk) te verminderen, of je therapie even te onderbreken. Zo krijgt je lichaam de kans om te herstellen.

03 PLETTEN / BREKEN

Slik de tabletten in hun geheel door met een glas water, zonder te kauwen. Je mag de tabletten NIET breken, pletten of oplossen.

04 COMBINATIE MET ANDERE GENEESMIDDELEN

Voor je een behandeling met Stivarga® start, moet je jouw arts of apotheker melden welke andere medicijnen je gebruikt. Sommige geneesmiddelen kunnen de werking van Stivarga® verminderen of de kans op bijwerkingen verhogen. Dat geldt ook voor kruiden, voedingssupplementen of geneesmiddelen die je zonder voorschrift kan kopen.

We kijken na of je thuismedicatie kan interageren met Stivarga®. Als dat zo is, moet jouw thuismedicatie mogelijk aangepast worden. Dan brengen we jou daarvan op de hoogte.

05 BIJZONDERE VOORZORGSMATREGELEN

- ▲ Gebruik geen preparaten op basis van **sint-janskruid**. Dat kan de werking van Stivarga® nadelig beïnvloeden.
- ▲ Drink geen pomelmoessap of eet geen pomelmoes tijdens je behandeling met Stivarga®. De hoeveelheid Stivarga® in je lichaam kan hierdoor namelijk veranderen.
- ▲ Zowel vrouwen als mannen, moeten effectieve anticonceptie gebruiken tijdens en tot minstens twee maanden na de behandeling met Stivarga®.
- ▲ Geef geen borstvoeding tijdens de behandeling met Stivarga®. Dat kan de groei en ontwikkeling van de baby beïnvloeden.

06 MAATREGELEN BIJ EEN VERGETEN DOSIS

Je moet dit geneesmiddel consequent innemen.

- ▲ Ben je een dosis vergeten en kom je er op dezelfde dag achter? Neem de vergeten dosis dan zo snel mogelijk in.
- ▲ Kom je er pas de volgende dag achter? Sla dan de vergeten dosis over. Slik nooit een dubbele dosis op één dag. Meld een vergeten dosis altijd bij je volgende ziekenhuisbezoek!

Als je moet braken na het innemen van Stivarga®, mag je geen extra tabletten innemen en moet je contact opnemen met je arts.

07 VOORNAAMSTE BIJWERKINGEN

In deze folder geven we jou enkele handige tips om bijwerkingen te vermijden of te behandelen.

De **blauwe tekst met een !-icoontje** bevat tips die je kunnen helpen om bijwerkingen te verminderen of geeft aan wat je beter vermijdt bij een bepaalde klacht.

De **rode tekst met een !-icoontje** vertelt je welke klachten je in de gaten moet houden en wanneer je een arts of het ziekenhuis moet verwittigen.

Heb je nog vragen over een bepaalde klacht, noteer ze achteraan in deze folder. Bij een volgende consultatie bespreken we jouw vragen samen.

Telefoonnummers bij vragen of problemen:

- ▲ Verpleegkundig consulent digestieve oncologie: +32 332 19 50 (ma-vrij, tussen 9 en 12 uur)
- ▲ Kankercentrum: +32 9 332 55 25 (ma-vrij, tijdens diensturen)
- ▲ Je huisarts
- ▲ Spoed (enkel voor spoedeisende situaties): +32 9 332 50 24

Volgende bijwerkingen kan je ervaren:

▲ Hand-voethuidreactie	6
▲ Verhoogde bloeddruk	7
▲ Diarree	7
▲ Stemveranderingen en heesheid	8
▲ Vermoeidheid	9
▲ Misselijkheid en braken	10
▲ Leverfunctiestoornissen	11
▲ Verhoogd risico op infecties	11
▲ Ontsteking van het mondslijmvlies (orale mucositis)	12
▲ Huiduitslag	14
▲ Haarverlies	14
▲ Invloed op seksualiteit en intimiteit	15
▲ Vruchtbaarheidsproblemen	16

Hand-voethuidreactie

Je behandeling kan een invloed hebben op je huid. Vooral op druk- en wrijfpunten, zoals bv. de hiel van je voet of aan je vingertoppen, kan je last krijgen van een pijnlijke **roodheid**. Die kan gepaard gaan met **eelt- of blaarvorming**. Dat noemen we hand-voethuidreacties.

Wat kan je opmerken?

- ▲ Eelt of blaarvorming
- ▲ Een pijnlijke rode huid
- ▲ Huidverdikking
- ▲ Afschilferen van de huid
- ▲ Pijn aan drukpunten op handen en/of voeten
- ▲ Kloten of open blaren
- ▲ Een branderig of prikkelend gevoel
- ▲ Tintelingen

ALGEMENE TIPS

- ▲ Laat overmatig eelt voor de start van je behandeling verwijderen door een pedicure/manicure. Je kan een afspraak plannen bij de podoloog in het UZ Gent.
- ▲ Vermijd langdurige druk op de handen en voeten (bv. te lange wandelingen, langdurig computerwerk, intensieve tennis ...).
- ▲ Vermijd knellende schoenen.
- ▲ We raden inlegzooltjes in de schoenen aan om de drukpunten te ontlasten.
- ▲ Smeer je dagelijks in met een hydraterende crème.
- ▲ Gebruik een neutrale, niet-geparfumeerde crème zonder alcohol.
- ▲ Gebruik douche- of badolie in plaats van zeep.
- ▲ Vermijd te warme douches; die drogen je huid sneller uit.
- ▲ Bescherm je goed tegen de zon. Gebruik een zonnecrème met beschermingsfactor 50. Breng de zonnecrème minimum 30 minuten voor je in de zon gaat aan en herhaal dat om de twee uur.
- ▲ Je draagt het best loszittende, katoenen kledij. Zorg voor een goede verluchting van de huid.

TIPS BIJ LICHT EELTVORMING OF ROODHEID

- ▲ Smeer twee keer per dag ureumcrème 10-30% aan de handen en voeten.
- ▲ Koude kompressen kunnen verlichtend werken.

TIPS BIJ BEGINNENDE BLAARVORMING, OVERMATIG EELT OF GEVOELIGHEID / PIJN

- ▲ Vraag advies aan de verpleegkundig consulent.
- ▲ Op voorschrift van de arts kan je starten met een cortisonecrème, die je twee keer per dag op de pijnlijke of rode drukpunten smeert (Dermovate® of Diprosone®).
- ▲ Ontsmet dagelijks open blaren of wondjes (bv. met een Isobetadine®-badje).
- ▲ Opvolging bij de podoloog kan nuttig zijn.

Smeer nooit ureumcrème en cortisonecrème op dezelfde plaats. Die producten werken elkaar tegen.

Verhoogde bloeddruk

Je behandeling kan de bloeddruk soms doen stijgen. Dat moet je regelmatig controleren. Als de bloeddruk verhoogd is bij meerdere metingen op één dag, dan spreken we van hypertensie. Een hoge bloeddruk kan verschillende symptomen veroorzaken en is belastend voor het lichaam.

Wat kan je ervaren bij een hoge bloeddruk?

- ▲ Hoofdpijn
- ▲ Duizeligheid
- ▲ Hartkloppingen
- ▲ Oorsuizen
- ▲ Wazig zicht
- ▲ Kortademigheid

Als je bij meerdere metingen een verhoogde bloeddruk hebt en/of veel klachten ervaart, neem dan contact op met de verpleegkundig consulent. Ook je huisarts kan ingrijpen bij een verhoogde bloeddruk.

Diarree

Diarree is een dunne, waterige ontlasting die vaker voorkomt dan je gewoon bent. Van zodra je last hebt van diarree, meld je dat aan de verpleegkundige of arts. Bij diarree tot vier keer per dag moet je **voldoende drinken** (2 tot 3 liter per dag).

Als je last hebt van **waterige diarree zonder koorts**, mag je **loperamide (Imodium®)** nemen. Bij de eerste diarree-aanval mag je twee Imodium®-tabletten innemen, daarna telkens één tablet bij iedere losse stoelgang (tot maximaal acht tabletten per dag). Neem nooit loperamide (Imodium®) om de diarree voor te zijn.

Soms zijn andere geneesmiddelen aangewezen om de diarree onder controle te krijgen. Contacteer je arts en/of verpleegkundige bij diarree en verwittig meteen het ziekenhuis als een bestaande diarree verergert.

Wat kan je ervaren?

- ▲ Zachte tot vloeibare stoelgang, verlies van stoelgang
- ▲ Buikpijn, krampen
- ▲ Slijm of bloed in de stoelgang
- ▲ Tekenen van uitdroging: dorstgevoel, een droge mond, een droge of gerimpelde huid, donkere urine
- ▲ Gewichtsverlies

TIPS

- ▲ Diarree gaat gepaard met verlies van zout en vocht. Gebruik extra zout en drink voldoende water of sportdranken (bijvoorbeeld Aquarius®), zodat je genoeg vocht opneemt (2 tot 3 liter per dag).
- ▲ Spreid de maaltijden over de dag (5 tot 6 keer per dag) en sla geen maaltijden over.
- ▲ Kauw goed.
- ▲ Kies voor voedingsmiddelen met oplosbare vezels zoals witte rijst, wit brood, havermout, bananen, appelmoes of fruit in blik.
- ▲ Zorg voor voldoende aanbreng van energie en eiwitten. Eet vlees, vis, eieren, kaas en vollemelkproducten.
- ▲ Vervang aardappelen regelmatig door witte pasta of witte rijst.
- ▲ Schil en ontpit het fruit. Eet beter geen druiven, abrikozen, perziken, pruimen, kiwi, ananas en gedroogd fruit.
- ▲ Het slijmvlies van de sluitspier kan geïrriteerd raken door de diarree. Gebruik daarom zacht toiletpapier of een washandje. Zorg voor een goede lichaamshygiëne en breng een doorzichtige barrièrecrème aan (bv. Avène Cicalfate, Cavilon™, Aldanex™ of Proshield Plus) rond de sluitspier om de huid te beschermen.
- ▲ Controleer regelmatig of je urine niet te donker is. Donkere urine kan op uitdroging wijzen.
- ▲ Weeg jezelf één keer per week om je gewicht op te volgen.
- ▲ Bespreek met je arts of je medicatie mag nemen bij diarree.

LET OP

- ▲ Vermijd bruisende dranken, cafeïnehoudende dranken en alcohol om prikkeling van de darmen te voorkomen.
- ▲ Beperk voedingsmiddelen met onoplosbare vezels, zoals rogge- en volkorenbrood, granen, muesli, bonen, erwten en rauwe groenten.
- ▲ Eet beter geen groenten met harde nerven, zoals kolen (met uitzondering van bloemkool en broccoli), rode paprika, spinazie, asperges, erwten, maïs, peulvruchten en noten.
- ▲ Vermijd voedingsmiddelen die de darmslijmvliezen irriteren, zoals sterke kruiden en specerijen (bv. curry, chili, look...).
- ▲ Vermijd zoetstoffen, vooral producten die sorbitol bevatten (snoepgoed en kauwgom).

Als de diarree ondanks de medicatie toch aanhoudt of verergert (vier tot zes keer per dag) en als je ook last hebt van buikkrampen of bloed in de stoelgang, neem dan contact op met je arts.

Stemveranderingen en heesheid

Het is mogelijk dat je tijdens je behandeling last hebt van een veranderd stemgeluid of heesheid. Soms kunnen warme dranken, honing of keelpastilles wat verlichting brengen. De bijwerking kan heel wisselend zijn en verdwijnt spontaan na stopzetting van de therapie.

Vermoeidheid

Vermoeidheid is een vaak voorkomende bijwerking bij kankerbehandelingen. Naast de behandeling kan ook de ziekte zelf vermoeidheid veroorzaken. Vaak voelen mensen zich niet alleen lichamelijk vermoeid, maar hebben ze ook minder energie op mentaal of sociaal vlak. Je kan je ook moe voelen zonder een (grote) inspanning te hebben gedaan. Vermoeidheid kan helaas een sterke impact hebben op je dagelijkse of sociale activiteiten. Het is dan ook geen banale klacht.

Hoe kan ik omgaan met vermoeidheid?

Streef naar een **goed evenwicht tussen (licht) bewegen en rusten**. Enkel als je je echt ziek of uitgeput voelt, mag je jezelf niet dwingen. Lukt het wel, dan raden we aan om zoveel mogelijk in beweging te blijven. Dat hoeft niet altijd intensief te zijn: wandelen of fietsen bijvoorbeeld, de (klein)kinderen afhalen van school, boodschappen te voet doen, de auto wat verder parkeren en het laatste eindje wandelen, de trap nemen in plaats van de lift ... Het kan allemaal helpen om je uithouding en kracht op peil te houden tijdens de behandeling.

In het UZ Gent organiseren we voor jou en je familie **infosessies** over 'vermoeidheid en kanker'. Vraag hierover meer informatie aan de verpleegkundige of aan het secretariaat van het Kankercentrum (tel. 09 332 55 25).

Je kan ook **mindfulness-sessies** volgen. Die therapie heeft haar nut aangetoond bij de aanpak van vermoeidheid. Voor meer informatie kan je terecht bij psycholoog Ingrid Jacobs (ingrid.jacobs@uzgent.be of tel. 09 332 54 08).

Vraag via onze Sociale dienst informatie over **thuishulp**. Thuishulpmedewerkers ondersteunen je tijdelijk bij huishoudelijke taken, boodschappen doen enz. Je arts of verpleegkundige kunnen je met de sociaal werker in contact brengen. Meer info vind je ook op www.uzgent.be.

Revalidatie

Je kan ook deelnemen aan **EU'REKA**, een bewegingsprogramma op maat onder begeleiding van een kinesitherapeut binnen het UZ Gent. Je kan het programma volgen tijdens of na je behandeling. Het bewegingsprogramma is aangepast aan jouw behoeften en capaciteiten. Heb je interesse, neem dan gerust contact op met Jörgen Van Bauwel (tel. 09 332 89 18) of kinesitherapie@uzgent.be.

Als je last hebt van extreme vermoeidheid, neem dan gerust contact op met de verpleegkundig consulent of psycholoog. Zij zoeken samen met jou naar een goede manier om met de vermoeidheid om te gaan.

Meer lezen over vermoeidheid

- ▲ www.allesoverkanker.be/vermoeidheid-bij-kanker
- ▲ www.kanker.be/fysieke-activiteit-bij-na-kanker

Je vindt ook concrete tips in de informatiebrochure van Kom op tegen Kanker '**Vermoeidheid bij en na kanker**'.

Misselijkheid en braken

Het kan dat je als reactie op de behandeling misselijk bent of moet braken. De klachten verschillen sterk van persoon tot persoon, ook bij mensen die hetzelfde product toegediend krijgen. Bespreek die bijwerking met de arts en de verpleegkundige. Zij kunnen je helpen door eventueel antibraakmedicatie op te starten.

Wat kan je ervaren?

- ▲ Geen of een verminderde eetlust (ook door smaak- en/of geurveranderingen)
- ▲ Oprispingen
- ▲ Braakneigingen
- ▲ Een zwaar of opgeblazen gevoel in de maag

VOEDINGSTIPS

- ▲ Probeer voldoende te drinken. Als je te weinig drinkt en te veel vocht verliest door o.a. braken, moet je contact opnemen met je arts. Te weinig drinken kan het gevoel van misselijkheid erger maken.
- ▲ Drink ook energierijke dranken zoals melk, frisdrank, soep ...
- ▲ Gember toevoegen aan de maaltijd of verwerken in thee kan klachten van misselijkheid verminderen.
- ▲ Drink met kleine slokjes.
- ▲ Probeer verschillende keren per dag kleinere porties te eten.

ALGEMEEN ADVIES

- ▲ Neem je voorgeschreven medicatie stipt in. Zo kan je misselijkheid voorkomen.
- ▲ Zorg voor een goede mond- en tandhygiëne.
- ▲ Eet traag en kauw goed.
- ▲ Eet waar je zin in hebt.
- ▲ Eet wanneer de misselijkheid het minst erg is.
- ▲ Stop met eten als de misselijkheid erger wordt en probeer het op een later tijdstip opnieuw.
- ▲ Je kan altijd hulp vragen aan de oncodiëtist.
- ▲ Zorg voor voldoende frisse lucht.

TIPS BIJ BRAKEN

- ▲ Bij braakneigingen of gevoel van braken adem je het best langzaam en diep in via de neus. Dat kan de klachten verminderen.
- ▲ Bij braken spoel je je mond met koud water. Wacht één tot twee uur met eten.
- ▲ Zorg voor afleiding: relaxatieoefeningen kunnen ook helpen tegen misselijkheid.
- ▲ Zorg voor voldoende frisse lucht.

LET OP

- ▲ Drink niet te veel voor of na de maaltijd.
- ▲ Probeer storende geuren die de misselijkheid kunnen verergeren te vermijden: etensgeuren, kruiden, specerijen, parfums, schoonmaakmiddelen, bloemengeuren ...
- ▲ Ga niet onmiddellijk na de maaltijd liggen: een halfzittende houding is beter.
- ▲ Dwing jezelf niet om te eten.

Meld deze klacht altijd aan je arts en vraag naar bijkomende medicatie. Als je geen last hebt van misselijkheid of braken, denk dan niet dat de chemotherapie minder werkt. Er bestaat geen relatie tussen misselijkheid en effectiviteit van de behandeling.

Heb je nog vragen over deze bijwerking, neem dan contact op met onze diëtisten. Meer informatie vind je op www.uzgent.be/kankercentrum.

Meer lezen over misselijkheid en braken

- ▲ www.allesoverkanker.be/leven-met-kanker/misselijkheid
- ▲ www.voedingenkankerinfo.nl/wat-kan-ik-het-beste-eten-en-drinken-als-ik-misselijk-ben

Leverfunctiestoornissen

Je behandeling kan soms invloed hebben op de leverfunctie. Dat controleren we regelmatig met een bloedonderzoek. Bij afwijkende waarden bespreekt je arts dat met jou.

LET OP

- ▲ We raden af om alcohol te drinken tijdens de loop van jouw behandeling.
- ▲ Bespreek dat met je arts.

Verhoogd risico op infecties

De witte bloedcellen staan in voor de immuniteit. Een daling van het aantal witte bloedcellen kan dus tijdelijk de weerstand van je lichaam verminderen. Het risico op infecties is dan groter. We noemen dat ook wel neutropenie.

Voor de start van elke cyclus plannen we een bloedafname om de bloedcelaanmaak te controleren. Volg tijdens een risicoperiode onderstaand advies op en bescherm jezelf tegen infecties.

De witte bloedcellen herstellen zich spontaan, maar als dat nog onvoldoende het geval is, stellen we de behandeling soms korte tijd uit. Zo krijgen je bloedcellen meer tijd om te herstellen.

Wat kan je ervaren bij een daling van het aantal witte bloedcellen?

- ▲ Koorts (meer dan 38,5°C), zweten, koude rillingen
- ▲ Ziek of uitgeput gevoel, hoofdpijn
- ▲ Teken van een infectie:
 - keelpijn of afters in de mond, hoesten, een verstopte neus
 - branderig gevoel bij het plassen, slecht ruikende urine
 - roodheid, zwelling, ettervorming (lokale infectie)

Het is ook mogelijk dat je helemaal geen symptomen ervaart bij een daling van de witte bloedcellen.

ADVIES BIJ NEUTROPENIE

- ▲ Meet je lichaamstemperatuur bij rillingen of als je je ziek voelt.
- ▲ Verwittig bij koorts (vanaf 38,5°C) het ziekenhuis of je huisarts!
- ▲ Voorkom wondjes en verzorg opgelopen wondjes zodat ze niet ontsteken.
- ▲ Draag handschoenen om in de tuin te werken.
- ▲ Zorg voor een goede mondhygiëne.
- ▲ Was je handen regelmatig, zeker voor het eten en na het toiletbezoek.
- ▲ Bespreek met je arts of je een griepvaccin nodig hebt en wanneer dat het best wordt toegediend.

LET OP

- ▲ Vermijd contact met grote groepen mensen of zieke mensen.
- ▲ Vermijd drukbevolkte plaatsen (markt, bioscoop, winkels, openbaar vervoer ...).
- ▲ Let op voor kinderen met typische kinderziektes. Je bent op dit moment vatbaarder om ook ziek te worden.
- ▲ Ga niet zwemmen.
- ▲ Vermijd contact met uitwerpselen van huisdieren.

Bij koorts vanaf 38,5°C moet je het ziekenhuis of je huisarts verwittigen.

Meer lezen over neutropenie

- ▲ www.allesoverkanker.be/bijwerkingen-chemotherapie-en-hoe-ermee-omgaan
> gedaald aantal bloedcellen

Ontsteking van het mondslimvlies (orale mucositis)

Chemotherapie tast ook gezonde cellen aan. Dat kan bijwerkingen veroorzaken zoals de aantasting van de slijmvliezen in de mond. Een goede mondhygiëne is daarom cruciaal om mondproblemen te voorkomen en te behandelen.

We raden aan om voor de start van je behandeling een bezoek te brengen aan je tandarts. Dat kan problemen voorkomen tijdens de behandeling. Laat geen ingrepen door de tandarts uitvoeren tijdens de behandelingsperiode, zonder overleg met de oncoloog.

Wat is orale mucositis?

Orale mucositis is een pijnlijke ontsteking van het mondslimvlies, met een rode, gezwollen en aangetaste mond en tong tot gevolg. De aandoening kent verschillende gradaties van ernst. Hoe hoger de mucositisgraad, hoe meer last je ondervindt.

Mucositisgraad	Symptomen
Graad 0	In de mond is alles nog perfect normaal, geen klachten.
Graad 1	Roodheid, gevoeligheid in de mond.
Graad 2	Pijnlijke, zichtbare aantasting van het mondslijmvlies, soms roodheid. Normaal eten is mogelijk.
Graad 3	Heel pijnlijke, uitgebreide aantasting van het mondslijmvlies. Vloeibare voeding is mogelijk.
Graad 4	Heel sterke aantasting van het mondslijmvlies met uitgebreide letsels in de mond; heel pijnlijk. Inname van voeding is onmogelijk.

Tijdens je behandeling inspecteert de (tand)arts of verpleegkundige je mond regelmatig met een lampje.

Heb je pijn of open wondjes in de mond, neem dan altijd contact op met de verpleegkundige. De pijnlijke zones in je mond kunnen we verhelpen met een **laserbehandeling**. Dat is pijnloos en gebeurt op voorschrift van de arts. Meer informatie vind je in de brochure 'Lasertherapie voor de behandeling van orale mucositis' op www.uzgent.be/folders-kankercentrum in de rubriek 'Algemeen'.

TIPS VOOR EEN GOEDE MONDHYGIËNE

- ▲ Poets je tanden na elke maaltijd, minstens twee keer per dag.
- ▲ Poets je tanden altijd met een mediumzachte tandenborstel. Poets twee minuten lang met kleine draaiende bewegingen.
- ▲ Gebruik een fluoridehoudende milde tandpasta.
- ▲ Vervang je tandenborstel bij tekenen van slijtage (haren naar buiten).
- ▲ Wacht minstens een halfuur na de maaltijd voor je de tanden poetst.
- ▲ Spoel de tandenborstel grondig na en bewaar hem droog met de borstelkop naar boven.
- ▲ Spoel je mond regelmatig met water. Dat voorkomt uitdroging van de slijmvliesen en zorgt voor een zuivere mond.
- ▲ Hou je lippen vochtig met een lippenbalsem.
- ▲ Drink voldoende.
- ▲ Vermijd tandpasta met een blekende werking voor wittere tanden.

TIPS VOOR EEN GOEDE MONDHYGIËNE MET PROTHESE

- ▲ Spoel de prothese na elke maaltijd af onder stromend water.
- ▲ Reinig je kunstgebit minstens één keer per dag met zeep en spoel het nadien goed af.
- ▲ Neem de prothese 's nachts en enkele uren per dag uit je mond. Zo krijgt je mondslijmvlies wat rust.
- ▲ Bewaar je gebitsprothese altijd op een droge plaats en reinig ze voor je ze weer in je mond steekt.
- ▲ Bij aften of ontstekingen laat je de prothese het best uit en neem je contact op met je arts.

Contacteer bij pijn of letsels in de mond je arts of verpleegkundig consulent. Zij geven je graag advies rond het gebruik van een mondspoelmiddel.

Huiduitslag

Je behandeling kan soms jeuk of huiduitslag veroorzaken. In zeldzame gevallen kan een plotse huiduitslag wijzen op een allergische reactie op de chemotherapie of op medicatie die we tijdens de kuur toedienen.

TIPS

- ▲ Kies een hydraterende crème waarmee je dagelijks de huid mag inwrijven. Voorkom een droge huid.
- ▲ Behaarde lichaamszones kan je 's avonds voor het slapen inwrijven.
- ▲ Gebruik een neutrale, niet-geparfumeerde crème zonder alcohol.
- ▲ Vermijd overmatige blootstelling aan direct zonlicht.
- ▲ Bescherm je goed tegen de zon, wind en koude om uitdroging van de huid te voorkomen. Gebruik een zonnecrème met factor 50. Breng die minimum 30 minuten vóór je in de zon gaat aan en herhaal dat om de twee uur.
- ▲ Als je last hebt van jeuk, vraag dan een jeukstillend geneesmiddel aan je arts of apotheker.

Als je last hebt van huiduitslag, meld dat dan altijd aan je behandelende arts. Die kan je specifieke zalven of medicatie voorschrijven of doorverwijzen naar een dermatoloog.

Haarverlies

Het is mogelijk dat je haar meer uitdunt door de behandeling. Volledig haarverlies komt zelden of nooit voor bij een doelgerichte therapie. Het is daarom ook niet nodig om vooraf je haar kort te laten knippen of een pruik aan te schaffen. Bespreek eventuele klachten met je arts of verpleegkundig consulent.

LET OP

- ▲ Kam of borstel je haar niet te veel en gebruik een zachte borstel of kam met ver uit elkaar staande tanden. Begin altijd onderaan te kammen en eindig bovenaan.
- ▲ Gebruik liever geen kleurshampoos, bleekproducten, permanenten, krulspelden, haarspray en elektrische haardrogers voor en tijdens de eerste cyclus. Die kunnen meer haarverlies veroorzaken.
- ▲ Gebruik niet te veel shampoo en was je haar om de 4 tot 7 dagen.

Invloed op seksualiteit en intimiteit

Voor veel mensen is intimiteit en seksualiteit belangrijk voor hun levenskwaliteit. De ziekte, de mogelijke bijwerkingen van de behandeling en sommige medicijnen kunnen een invloed hebben op de seksualiteitsbeleving. Wat er verandert verschilt van persoon tot persoon. Probeer eventuele veranderingen of problemen bespreekbaar te maken met je partner of zorgverleners.

Meer informatie vind je in jouw zorgmap (hoofdstuk 6 – specifieke zorg).

Anticonceptie

We raden je aan om tot zeven dagen na de toediening van de chemoprodukten een **condoom** te gebruiken bij het vrijen. Restanten van de medicatie zitten ook in de slijmvliesen en je partner komt hier beter niet mee in contact.

Als je **hormoontherapie** krijgt, moet je met je arts bespreken welk soort voorbehoedsmiddel je mag gebruiken.

Sommige anticonceptiepillen kunnen namelijk de werking van de hormoontherapie beïnvloeden.

Tijdens je behandeling word je beter niet zwanger. De behandeling kan schadelijk zijn voor de baby.

TIPS

- ▲ Persoonlijke hygiëne blijft heel belangrijk, ook bij het knuffelen en vrijen.
- ▲ Aandacht besteden aan je uiterlijk kan een positieve invloed hebben op je zelfvertrouwen.
- ▲ Probeer met je partner te blijven praten over intimiteit en seksualiteit. Geef aan welke handelingen je wel of niet aankan of fijn vindt.
- ▲ Een centrale katheter of verbanden zijn meestal geen belemmering om te knuffelen of te vrijen.
- ▲ Bij een te laag aantal bloedplaatjes en bij drogere slijmvliesen raden we een glijmiddel (op waterbasis) aan.
- ▲ Bespreek orgasme- en erectieproblemen met je behandelende arts of verpleegkundige. Zij kunnen je helpen of eventueel doorverwijzen.
- ▲ Ook medicatie kan een invloed hebben op je seksuele beleving. Bespreek dat met je apotheker of behandelend arts.

Problemen met seksualiteit, zowel op lichamelijk als op emotioneel vlak, kan je bespreken met de arts, verpleegkundige of psycholoog. Als je dat wil, kan je ook terecht bij de seksuoloog van het ziekenhuis (tel. 09 332 60 23).

Of stel je vragen via kanker_en_seksualiteit@uzgent.be. Meer info vind je op www.uzgent.be/kankercentrum.

Meer lezen over kanker en seksualiteit

- ▲ www.allesoverkanker.be/definities/wat-is-de-impact-van-chemotherapie-op-je-seksleven
- ▲ www.kanker.be/alles-over-kanker/jongeren-en-kanker/bijwerkingen/kanker-en-seksualiteit

Vruchtbaarheidsproblemen

De ziekte, de eventuele bijwerkingen van de behandeling en het gebruik van bepaalde medicatie kunnen een verminderde of blijvende onvruchtbaarheid veroorzaken. Chemotherapie is bedoeld om kankercellen te vernietigen. Maar ook gezonde cellen kunnen vernietigd raken, zoals de eicellen en zaadcellen. De uiteindelijke schade is afhankelijk van de dosis en het type chemotherapie dat je krijgt. Als je een kinderwens hebt, moet je hier zeker voor de start van je behandeling met je arts over spreken.

ADVIES

- ▲ Overleg met je arts welke consequenties de behandeling heeft voor je vruchtbaarheid.
- ▲ Een zwangerschap tijdens de behandeling raden we af omdat die schadelijk kan zijn voor de baby. Hou er rekening mee dat je nog vruchtbaar kan zijn tijdens en na je behandeling. Gebruik daarom passende voorbehoedsmiddelen.
- ▲ Bespreek problemen of een eventuele kinderwens met je arts of verpleegkundige.

Meer lezen over vruchtbaarheidsproblemen

Meer uitgebreide informatie over (on)vruchtbaarheid bij kanker vind je in de informatiebrochures 'Vruchtbaarheid bij vrouwelijke patiënten met kanker' en 'Effect van oncologische therapie op de mannelijke vruchtbaarheid' op www.uzgent.be/folders-kankercentrum.

08 WANNEER MOET IK CONTACT OPNEMEN MET HET ZIEKENHUIS?

- ▲ Als je koorts hebt vanaf 38,5°C.
- ▲ Bij tekenen van een infectie.
- ▲ Als je niet of onvoldoende kan eten en/of drinken.
- ▲ Als je meer dan drie dagen braakt of als je meer dan drie keer per dag braakt.
- ▲ Als je een pijnlijke en gezwollen maag hebt.
- ▲ Als je tekenen van uitdroging vertoont (dorstgevoel, droge huid, weinig plassen).
- ▲ Als je op korte tijd veel vermagert.
- ▲ Als je pijn of bloedingen in je mond hebt.
- ▲ Als je koorts hebt die gepaard gaat met mondklachten.
- ▲ Als je last hebt van pijn tijdens de ontlasting en je stoelgang hard is.
- ▲ Bij aanhoudende diarree.
- ▲ Als je last hebt van een opgezette buik.
- ▲ Als je buikpijn of buikkrampen hebt.
- ▲ Als je je erg misselijk voelt en moet braken.
- ▲ Als je pijn op de borst ervaart.
- ▲ Als je geelzucht ontwikkelt (oogwit of huid ziet er gelig uit, ontkleurde ontlasting, donkere urine, jeuk).

09 BEWARING

Bewaar dit geneesmiddel op kamertemperatuur en op een veilige plaats buiten het bereik van kinderen en huisdieren. Het droogmiddel dient in de fles te blijven, ook na openen van de fles.

Breng overgebleven medicatie terug naar de ziekenhuisapothek. Spoel die zeker niet door via het toilet of de lavabo.

10 WAAR VERKRIJGBAAR?

Dit geneesmiddel is **enkel verkrijgbaar op voorschrift in de ziekenhuisapothek van het UZ Gent** (ingang 12, route 1570). Breng je identiteitskaart mee als je het geneesmiddel komt afhalen. Stivarga® wordt volledig terugbetaald door de ziekteverzekering.

Openingsuren ziekenhuisapothek:

- ▲ weekdays: van 8 tot 20 uur
- ▲ zaterdag: van 8 tot 12 uur en van 13 tot 16.30 uur
- ▲ zondag: van 8 tot 13 uur
- ▲ feestdagen:
 - maandag, vrijdag of zaterdag: van 8 tot 16.30 uur
 - dinsdag, woensdag, donderdag of zondag: van 8 tot 13 uur

Contactgegevens ziekenhuisapothek:

Tel. +32 9 332 32 41

apothek.info@uzgent.be

11 DOSERINGSSCHEMA

Stivarga® neem je één keer per dag in, vlak na een lichte (vetarme) maaltijd.

_____ mg/dag = _____ tabletten van 40 mg

Start _____ / _____ / _____ Tot _____ / _____ / _____

	Dag 1 ____ / ____	Dag 2 ____ / ____	Dag 3 ____ / ____	Dag 4 ____ / ____	Dag 5 ____ / ____	Dag 6 ____ / ____	Dag 7 ____ / ____
WEEK 1	X	X	X	X	X	X	X

	Dag 8 ____ / ____	Dag 9 ____ / ____	Dag 10 ____ / ____	Dag 11 ____ / ____	Dag 12 ____ / ____	Dag 13 ____ / ____	Dag 14 ____ / ____
WEEK 2	X	X	X	X	X	X	X

	Dag 15 ____ / ____	Dag 16 ____ / ____	Dag 17 ____ / ____	Dag 18 ____ / ____	Dag 19 ____ / ____	Dag 20 ____ / ____	Dag 21 ____ / ____
WEEK 3	X	X	X	X	X	X	X

	Dag 22 ____ / ____	Dag 23 ____ / ____	Dag 24 ____ / ____	Dag 25 ____ / ____	Dag 26 ____ / ____	Dag 27 ____ / ____	Dag 28 ____ / ____
WEEK 4	rust	rust	rust	rust	rust	rust	rust

Wil je deze folder of andere documentatie over jouw behandeling digitaal bekijken?

Je vindt alle info op www.uzgent.be/folders-kankercentrum onder de rubriek 'digestieve oncologie'.

VRAGEN? NOTEER ZE HIER

